

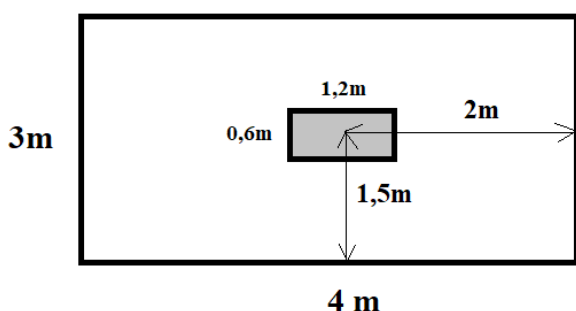
Příklady k zápočtu z předmětu Aplikovaná fyzika
(řešení se odevzdávají v laboratorních cvičeních)

1) Vypočítejte matici pohledových faktorů pro místnost tvaru duté polokoule, tj. kruhová podlaha a nad ní kopule ve tvaru polokoule. Podlaha má číslo 1, kopule má číslo 2 (dodržujte číslování). (Návod na řešení: viz učební text (záření) - "dvoj-plošná" místnost. Využívejte tři základní pravidla pro pohledové faktory, další nápověda na přednášce.)

2) Vypočítejte matici pohledových faktorů pro místnost tvaru dutého kužele, tj. kruhová podlaha s poloměrem $r = 3\text{ m}$ a nad ní kopule ve tvaru kužele s boční hranou délky $L = 5\text{ m}$. Podlaha má číslo 1, kopule má číslo 2 (dodržujte číslování). (Návod na řešení: viz učební text (záření) - "dvoj-plošná místnost". Využívejte tři základní pravidla pro pohledové faktory, další nápověda na přednášce.)

3) Vypočítejte matici pohledových faktorů pro malou místnost ve tvaru dutého kvádra. Místnost má výšku 3 m a půdorys místnosti je 3 m x 4 m. Protože všechny boční stěny mají v naší místnosti stejnou teplotu i emisivitu, můžeme tyto čtyři stěny považovat za jednu souvislou lomenou plochu. Místnost je tudíž "troj-plošná": podlaha číslo 1, boční stěny číslo 2 a strop číslo 3 (dodržujte číslování). Je zadán jeden pohledový faktor $F_{13} = 0,2374$. (Návod na řešení: viz učební text (záření) - "troj-plošná místnost". Využívejte tři základní pravidla pro pohledové faktory, další nápověda na přednášce.)

4) V místnosti tvaru dutého kvádra s výškou 3 m a půdorysem 3 m x 4 m je umístěn v podhledu stropu sálavý (otopný) panel s rozměry 0,6 m x 1,2 m. Je nainstalován v jedné rovině s podhledem, takže ze stropu nevyčnívá, a jeho střed je totožný se středem podhledu.

Podhled s panelem je znázorněn na vedlejším obrázku. Čtyři boční stěny mají stejné teploty i emisivity, tudíž je můžeme považovat za jednu souvislou lomenou plochu, kterou označíme číslem 2. Podlahu označíme číslem 1, podhled bez panelu číslem 3 a rovinu panelu číslem 4. Tím vznikne čtyř-plošná místnost, pro kterou je třeba sestavit matici pohledových faktorů.

Jsou zadány dva vstupní pohledové faktory: $F_{41} = 0,29230$ a $F_{13} = 0,21986$.

(Návod na řešení: viz učební text (záření) - postup je obdobný jako u "troj-plošné místnosti". Využívejte tři základní pravidla pro pohledové faktory, další nápověda na přednášce.)

5) V místnosti tvaru duté polokoule zadané v příkladu 1) je vytápěná kruhová podlaha ($r = 3\text{m}$). Místnost se nachází ve stacionárním teplotním stavu. Teplotní parametry jsou uvedeny v následující tabulce. Dodržujte číslování povrchů dle příkladu 1).

Tabulka: Vstupní parametry

Parametr	Povrch č. 1	Povrch č. 2
$S \text{ (m}^2\text{)}$	28,2745	56,5490
$T \text{ (K)}$	303 (podlaha)	291 (kopule)
ε (emisivita)	0,95	0,5
$\rho = 1 - \varepsilon$ (odrazivost)	0,05	0,5
$\varepsilon \cdot \sigma \cdot T^4 \text{ (W/ m}^2\text{)}$ $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ (Wm}^{-2}\text{K}^{-4}\text{)}$	454,022	203,294

Při řešení postupujte podle následujících bodů:

- Uveďte pohledovou matici (byla vypočítána v příkladu 1).
- Sestavte soustavu algebraických rovnic pro radiozity obou povrchů a soustavu vyřešte.
- Vypočítejte hustoty sálavých tepelných toků (W/ m^2) pro oba povrchy.
- Vypočítejte sálavé tepelné výkony ve watech obou povrchů a stanovte, který povrch do místnosti energii dodává a který energii z místnosti odebírá.
- Výsledky sálavých tepelných výkonů zkontrolujte pomocí kompenzačního teorému a rozhodněte, jestli jsou numericky přijatelné.

(Návod na řešení: viz učební text (záření) - "dvoj-plošná místnost". Dílčí výsledek: přibližný sálavý výkon podlahy 1299 watt. Další náповěda na přednášce.)

6) V místnosti tvaru dutého kužele zadaného v příkladu 2) je vytápěná kruhová podlaha. Místnost se nachází ve stacionárním teplotním stavu. Teplotní parametry jsou uvedeny v následující tabulce. Dodržujte číslování povrchů dle příkladu 2).

Tabulka: Vstupní parametry

Parametr	Povrch č. 1	Povrch č. 2
$S \text{ (m}^2\text{)}$	28,2745	47,124
$T \text{ (K)}$	305 (podlaha)	289 (kopule)
ε (emisivita)	0,91	0,8
$\rho = 1 - \varepsilon$ (odrazivost)	0,09	0,2
$\varepsilon \cdot \sigma \cdot T^4 \text{ (W/ m}^2\text{)}$ $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ (Wm}^{-2}\text{K}^{-4}\text{)}$	446,5024	316,4204

Při řešení postupujte podle následujících bodů:

- Uveďte pohledovou matici (byla vypočítána v příkladu 2).
- Sestavte soustavu algebraických rovnic pro radiozity obou povrchů a soustavu vyřešte.
- Vypočítejte hustoty sálavých tepelných toků (W/ m^2) pro oba povrchy.
- Vypočítejte sálavé tepelné výkony ve watech obou povrchů a stanovte, který povrch do místnosti energii dodává a který energii z místnosti odebírá.
- Výsledky sálavých tepelných výkonů zkontrolujte pomocí kompenzačního teorému a rozhodněte, jestli jsou numericky přijatelné.

(Návod na řešení: viz učební text (záření)- "dvoj-plošná místnost" Dílčí výsledek: přibližný sálavý výkon podlahy 2154 watt. Další nápověda na přednášce.)

7) V místnosti tvaru dutého kvádra zadaného v příkladu 3) je vytápěná podlaha. Místnost se nachází ve stacionárním teplotním stavu. Teplotní parametry jsou uvedeny v následující tabulce. Dodržujte číslování povrchů dle příkladu 3).

Tabulka: Vstupní parametry

Parametr	Povrch č. 1	Povrch č. 2	Povrch č. 3
$S \text{ (m}^2\text{)}$	12	42	12
$T \text{ (K)}$	304 (podlaha)	290 (stěny)	291 (strop)
ε (emisivita)	0,94	0,88	0,89
$\rho = 1 - \varepsilon$ (odrazivost)	0,06	0,12	0,11
$\varepsilon \cdot \sigma \cdot T^4 \text{ (W/ m}^2\text{)}$ $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ (Wm}^{-2}\text{K}^{-4}\text{)}$	455,2031	352,9049	361,8637

Při řešení postupujte podle následujících bodů:

- Uveďte pohledovou matici (byla vypočítána v příkladu 3).
- Sestavte soustavu algebraických rovnic pro radiozity všech povrchů a soustavu vyřešte.
- Vypočítejte hustoty sálavých tepelných toků (W/ m^2) pro všechny tři povrchy.
- Vypočítejte sálavé tepelné výkony ve watech všech povrchů a stanovte, který povrch do místnosti energii dodává a který energii z místnosti odebírá.
- Výsledky sálavých tepelných výkonů zkontrolujte pomocí kompenzačního teorému a rozhodněte, jestli jsou numericky přijatelné.

(Návod na řešení: viz učební text (záření) - "troj-plošná místnost" Dílčí výsledek: přibližný sálavý výkon podlahy 899 watt. Další nápověda na přednášce.)

8) V místnosti tvaru dutého kvádra zadaného v příkladu 4) je umístěn v podhledu sálavý otopný panel. Místnost se nachází ve stacionárním teplotním stavu. Teplotní parametry jsou uvedeny v následující tabulce. Dodržujte číslování povrchů dle příkladu 4).

Tabulka: Vstupní parametry

Parametr	Povrch č. 1	Povrch č. 2	Povrch č. 3	Povrch č. 4
$S \text{ (m}^2\text{)}$	12	42	11,28	0,72
$T \text{ (K)}$	295 (podlaha)	290 (stěny)	291 (strop)	343 (panel)
ε (emisivita)	0,92	0,85	0,90	0,98
$\rho = 1 - \varepsilon$ (odrazivost)	0,08	0,15	0,10	0,02
$\varepsilon \cdot \sigma \cdot T^4 \text{ (W/ m}^2\text{)}$ $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ (Wm}^{-2}\text{K}^{-4}\text{)}$	395,0563	340,8741	365,9296	769,1850

Při řešení postupujte podle následujících bodů:

- Uveďte pohledovou matici (byla vypočítána v příkladu 4).
- Sestavte soustavu algebraických rovnic pro radiozity všech povrchů a soustavu vyřešte.
- Vypočítejte hustoty sálavých tepelných toků (W/ m^2) pro všechny čtyři povrchy.
- Vypočítejte sálavé tepelné výkony ve wattech všech povrchů a stanovte, který povrch do místnosti energii dodává a který energii z místnosti odebírá.
- Výsledky sálavých tepelných výkonů zkontrolujte pomocí kompenzačního teorému a rozhodněte, jestli jsou numericky přijatelné.
- Co by se stalo s tepelným výkonem panelu, kdyby byla podlaha studenější.
- Porovnejte vypočítaný výkon panelu uvnitř místnosti ($P_{\text{uvnitř}}$) s výkonem téhož panelu se stejnou teplotou, který by byl umístěn v absolutně volném prostoru ($P_{\text{venku}} = S\varepsilon\sigma T^4$). Kolika procentní úspora výkonu vzniká, když panel o stejné teplotě sálá uvnitř místnosti (v uzavřené obálce)? Pozn.: Úspora sálavého výkonu se projeví úsporou elektrické energie, kterou se topný panel napájí.

(Návod na řešení: viz učební text (záření) - postup je podobný jako u "troj-plošné místnosti"
Dílčí výsledek: přibližný sálavý výkon panelu 264 watt. Další nápověda na přednášce.)

9) V příkladu 7) jste řešili sálavé výkony všech povrchů místnosti ve tvaru dutého kvádru. Máte tedy k dispozici rovněž sálavý výkon podlahy. Úkolem nyní bude zjistit u této podlahy také konvektivní tepelný výkon a pak její celkový tepelný výkon. Místnost je ve stacionárním teplotním stavu a teplota vzduchu uvnitř je $T_{\infty} = 293 \text{ K}$ ($\sim 20 \text{ }^{\circ}\text{C}$). Rozměry podlahy a její teplota jsou k dispozici v zadání příkladu 7) resp. 3).

Pozn.: K určování tepelných veličin použijte tabulku na konci učebního textu (o konvekci) a provádějte interpolace. Podobné řešení viz kapitoly 6.2.2.2 a 6.2.2.3 učebního textu (o konvekci), ovšem s tím rozdílem, že nyní jde o přirozenou konvekci u "teplé horní" plochy. Dílčí výsledek: přibližný celkový tepelný výkon podlahy $\sim 2469 \text{ watt}$. Další nápověda na přednášce.

Při řešení postupujte podle následujících bodů:

- a) Určete charakteristický rozměr vodorovné podlahy $L = S / O$ (plocha dělena obvodem).
- b) Určete průměrnou teplotu konvektivního proudu (konvektivního filmu) T_f pro podlahu.
- c) Pro konvektivní proud u podlahy stanovte tepelné parametry β , ν , λ , α , Pr (viz tabulka na konci učebního textu o konvekci).
- d) Vypočítejte hodnotu Rayleighova čísla Ra_L pro konvektivní proud u podlahy.
- e) Pro podlahu stanovte hodnotu součinitele přestupu tepla h (pozor, jedná se o "horní teplý povrch").
- f) Vypočítejte konvektivní tepelný výkon podlahy Φ_k .
- g) U podlahy vypočítejte celkový tepelný výkon Φ_c (sálavý plus konvektivní výkon).
- h) Vyčíslete, kolik procent z celkového tepelného výkonu jde do sálání a kolik do konvekce. Rozhodněte, jestli jde o konvektivní nebo sálavé topidlo.

10) V příkladu **8)** jste řešili sálavé výkony všech povrchů místnosti ve tvaru dutého kvádra s otopným panelem zabudovaným v podhledu. Máte tedy k dispozici rovněž sálavý výkon otopného panelu. Úkolem nyní bude zjistit u tohoto panelu také konvektivní tepelný výkon a pak jeho celkový tepelný výkon. Místnost je ve stacionárním teplotním stavu a teplota vzduchu uvnitř je $T_{\infty} = 293\text{ K}$ ($\sim 20\text{ }^{\circ}\text{C}$). Rozměry panelu a jeho teplota jsou k dispozici v zadání příkladu **8)** resp **4)**.

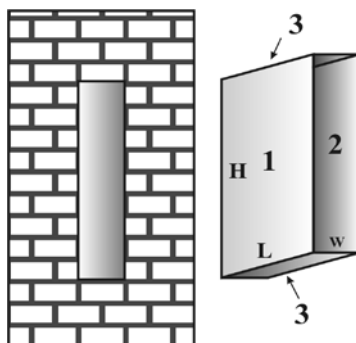

Pozn.: K určování tepelných veličin použijte tabulku na konci učebního textu (o konvekci) a provádějte interpolace. Podobné řešení viz kapitoly 6.2.2.2 a 6.2.2.3 učebního textu (o konvekci), ovšem s tím rozdílem, že nyní jde o přirozenou konvekci u "teplé spodní" plochy. Dílčí výsledek: přibližný celkový tepelný výkon panelu 362 watt. Další nápověda na přednášce.

Při řešení postupujte podle následujících bodů:

- a) Určete charakteristický rozměr vodorovně umístěného panelu v podhledu $L = S / O$ (plocha dělena obvodem).
- b) Určete průměrnou teplotu konvektivního proudu (konvektivního filmu) T_f u panelu.
- c) Pro konvektivní proud u panelu stanovte tepelné parametry β , ν , λ , α , Pr (viz tabulka na konci učebního textu o konvekci).
- d) Vypočítejte hodnotu Rayleighova čísla Ra_L pro konvektivní proud u panelu.
- e) Pro panel stanovte hodnotu součinitele přestupu tepla h (pozor, jedná se o "spodní teplý povrch").
- f) Vypočítejte konvektivní tepelný výkon panelu Φ_k .
- g) U panelu vypočítejte celkový tepelný výkon Φ_c (sálavý plus konvektivní výkon).
- h) Vyčíslete, kolik procent z celkového tepelného výkonu jde do sálání a kolik do konvekce. Rozhodněte, jestli jde o konvektivní nebo sálavé topidlo.

11) Aby se zvýšil tepelný odpor venkovní obvodové zdi, byla v ní vytvořena úzká uzavřená vzduchová dutina (viz obrázek níže). Rozměry dutiny: $L=10$ m, $H=3$ m, $w=0.05$ m. Stěny dutiny jsou očíslovány takto:

- Stěna č. 1 (Plocha = $L \times H$), jedná se o levou stranu dutiny (viz obrázek) .
- Stěna č. 2 (Plocha = $L \times H$) jedná se o pravou stranu dutiny (viz obrázek).
- Plocha č. 3 sestává ze 4 úzkých pásů (Plocha = $2 \cdot [L \cdot w + H \cdot w]$)

Obr.1 Dutina v obvodové zdi.

Tabulka 1. Data typická pro zimní období.

Parametry	Plocha č. 1	Plocha č. 2	Plocha č. 3
Emisivita ε	0.95	0.95	0.80
Tempplota ($^{\circ}\text{C}$)	10	4	7

Analyzujte přenos sálavého tepla dutinou (tj. sálavé tepelné ztráty dutiny) pomocí algebraické radiozitivní metody a vypočítejte charakteristické veličiny v následujícím sledu:

- Matice pohledových faktorů, jestliže je znám faktor $F_{12} = 0.97874327$.
Ostatní faktory stanovte pomocí tří pravidel (pravidlo nulové, symetrické, součtové).
- Radiosity R_1, R_2, R_3 (W/m^2) - řešení soustavy tří lineárních algebraických rovnic.
- Sálavé tepelné toky Φ_1, Φ_2, Φ_3 (W) . Které z nich určují sálavé ztráty?
- Ověřte si svůj výpočet pomocí kompenzačního teorému.
- Specifikujte sálavé tepelné ztráty dutiny ve Watech.